

VII Congrés Internacional de Pedra en Sec

VII CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA PEDRA EN SEC.

PENÍSCOLA, 2000

JUAN B. SIMÓ CASTILLO

Durant els dies 12, 13 i 14 del passat mes d'octubre la ciutat de Peníscola va ser seu del VII Congrés Internacional de l'Arquitectura de la Pedra en Sec. La important congregació la van integrar m s de vuitanta especialistes provinents de disset països. En les diferents sessions acadèmiques, desenvolupades al Centre d'Estudis de Peníscola, i visites guiades pel Maestrat-Ports, es va analitzar i debatre l'important patrimoni que constitueixen els paisatges construïts, discutint-propostes de conservació, estratègies per a l'aprenentatge de l'ofici i consensuant la imperiosa necessitat de sensibilització popular i

institucional.

Tan extraordinari esdeveniment va estar organitzat pel Centre d'Estudis del Maestrat, Associació cultural encarregada també de la publicació de les ponències i comunicacions. La Regidoria d e Cultura de l'Ajuntament local va obsequiar els experts reunits amb la publicació de la síntesi de la comunicació 'Els abancaments "de Peníscola les il·lustracions a color van suscitar gran inter s entre els congressistes.

Les conclusions del congrés es difondran properament per tot el món en el manifest al qual s'ha donat el nom de Carta de Peníscola. Aquest document, es va comentar, és el primer pas perquè aquesta ancestral arquitectura sigui declarada Patrimoni de la Humanitat. La Comunitat Valenciana liderarà una iniciativa perquè totes les autonomies posseïdores de

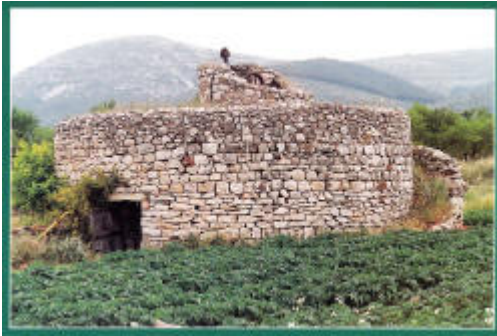
realitzacions en pedra en sec facin front comú al propòsit d'aconseguir, com va passar recentment amb l'art rupestre levantí, tan preuat reconeixement.

El text provisional del document és el que segueix:

Carta de Peníscola sobre les arquitectures i paisatges de pedra en sec

Introducció

El reconeixement de la misteriosa presència de l'arquitectura, o del monument, en un amuntegament de pedres, és un fenomen del món contemporani. La sorpresa davant els murs de pedra en sec, davant les barraques, o davant els paisatges construïts, ha sorgit en els últims anys, de manera simultània, en diferents països, entre investigadors sense comunicació

entre si.

Els congressos internacionals de Pedra en Sec han permès intercanviar experiències, aglutinar interessos i donar a conèixer paisatges i arquitectures oblidades.

Bari, Itàlia (1988); Barcelona, Espanya (1990); Anogia, Creta, Grècia (1992); Mallorca, Espanya (1994); Pontedassio-Coldinava, Imperia, Itàlia (1996) i Carces-Leval Var, França (1998), han estat altres tants fites que han permès elintercambio de coneixements d'investigadors arribats d'un ampli ventall geogràfic que va des d'Israel fins EUA i des d'Algèria fins a Alemanya.

Seguint els passos dels anteriors congressos, el Centre d'Estudis del Maestrat, amb el suport del Màster de Conservació de la Universitat Politècnica de València, el Fòrum UNESCO, la Generalitat Valenciana i la Diputació de Castelló ha organitzat el congrés de l'any 2000 a Peníscola, Comunitat Valenciana, Espanya.

És per això que els sotasignats reunits a Peníscola amb motiu del VII Congrés Internacional de Pedra en Sec,

S'ELEVEN al Consell Superior del Patrimoni Històric i l'Institut de Conservació i Restauració de Béns Culturals Ministeri de Cultura, TRASLLADEN als diferents organismes supranacionals encarregats de la tutela del patrimoni Històric, i INFORMEN a l'opinió pública de les següents conclusions:

Consideracions Generals

Que l'inici de la moderna idea de la conservació dels Béns Culturals és relativament recent en la història de la humanitat i que el desenvolupament d'aquesta idea es troba, encara, en evolució. Que les primeres accions de tutela i de restauració són de recent desenvolupament. Que l'àmbit de la tutela del patrimoni arquitectònic ha anat ampliant-se abastant un nombre cada vegada més gran d'arquitectures, passant del Monument intencionat als Conjunts, al Centre Històric, a l'Arquitectura Popular, a Lloc Històric i al Paisatge Cultural.

1. Que aquestes tendències actuals veuen el territori com un organisme històric, la memòria ha de ser preservada i les transformacions han de ser orientades al respecte de la integració cultural. Un atent anàlisi de l'arquitectura vernacle i del paisatge (tant del natural com del construït) i dels seus valors culturals, ha de permetre dirigir amb coherència cultural els processos de transformació.
2. D'acord al concepte de memòria, entesa com a forma a priori comú a cada home, troba sentit i ve identificat el Patrimoni Monumental. Al costat d'aquest concepte emergeix el d'elecció, entesa com la sàvia operació capaç de distingir allò que pot i ha de ser conservat com a Bé Cultural i com a "Valor".

3. Que està canviant el que es dóna en anomenar la “tutela dirigista” sobre els Béns Culturals basada en la iniciativa (única)

de l'estat dedicada a protegir edificis d'una manera aïllada, amb una visió centralista i en permanent xoc de la societat civil, per un “front de tutela” articulat en una pluralitat d'organismes (estat central, autonòmic, comarcal, municipal, associatiu ...) i actuant a diferents nivells (protecció històrica, artística, ambiental, urbanística ...).

4. Que aquestes tendències no estan plenament recollides en les normatives nacionals i supranacionals sobre la conservació de Béns Culturals, ja que els mecanismes de tutela existents són insuficients i inadequats per al patrimoni no catalogat com és l'arquitectura vernacle o el paisatge cultural. De la mateixa manera som conscients que les intervencions en aquestes arquitectures no catalogades no requereixen els mateixos processos de restauració que les arquitectures amb valors històric-documentals.

Tenint en compte

Que hem pogut constatar l'accelerat i progressiu procés de deteriorament i abandonament de l'arquitectura i paisatges de pedra en sec, el que sens dubte provocarà la pèrdua irreversible d'importants exemples del nostre patrimoni cultural i patrimonial.

Tenint en compte que estem en una situació d'emergència i que està en perill la identitat d'una cultura és pel que

PROPOSEM

Formular i posar en pràctica polítiques i estratègies institucionals coordinades més decidides per a l'anàlisi, l'estudi i la comprensió de les arquitectures i paisatges de pedra en sec. Aquestes polítiques i estratègies no només han d'estar orientades cap a la tutela i la rehabilitació de tals arquitectures, sinó també a l'actualització, modernització i promoció de maneres intel·ligents de conservació i promoció.

Desenvolupar la legislació existent o crear noves figures legals, que permeten tutelar amb eficàcia les arquitectures i paisatges de pedra en sec.

A les Universitats i Centres d'Estudi i Investigació integrar esforços i iniciatives conduents a la realització d'estudis especialitzats, a la creació d'escoles de tècniques constructives tradicionals, organització de fons documentals i d'arxiu i a la difusió de coneixements que permeten una major valoració social de aquest patrimoni.

A les Associacions Culturals, Centres d'Estudi, organismes locals i mitjans de comunicació social, difondre els valors de les arquitectures i paisatges de pedra seca amb el convenciment que aquesta divulgació és imprescindible per a la conscienciació i per a l'adequada conservació d'aquest patrimoni.